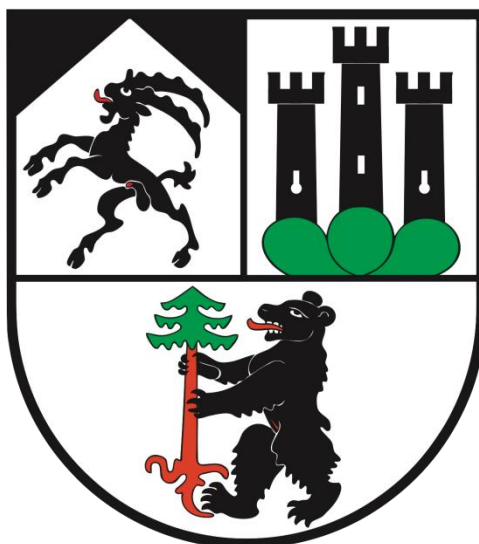

Versiun da la ledscha deliberada da
la RC dals 19-08-2020 a man da la
votaziun a l'urna dals 27-09-2020.

Cumün da Zernez

Constituziun cumünala

Quista constituziun exista in lingua tudais-cha e rumantscha.
Relevanta per l'interpretaziun es la versiun rumantscha.

Cuntgnü

	pagina
I. Disposiziuns generalas (art. 1 – 30)	2
II. Organisaziun cumünala (art. 31 – 55)	6
A. La cumünanza a l’urna (art. 33 – 34)	6
B. La radunanza cumünala (art. 35 – 37)	7
C. La suprastanza cumünala (art. 38 – 47a)	7
D. La cumischiun sindicatoria (art. 48 – 49)	9
E. Il cussagl da scoula (art. 50 – 51)	10
F. Cumischiuns (art. 52)	10
G. Administraziun cumünala / personal cumünal (art. 53 – 55)	11
III. Finanzas, impostas ed otras taxas (art. 56 – 62)	11
IV. Cumün da vaschins (art. 63)	12
V. Baselgias (art. 64)	13
VI. Disposiziuns finalas e transitorias (art. 65 – 68)	13

I. Disposiziuns generalas

Il cumün	Art. 1 Il Cumün da Zernez fuorma cun seis territori ün cumün politic dal Chantun Grischun. El es resultà our da la fusiun dals cumüns da Lavin, Susch e Zernez.
Autonomia	Art. 2 ¹ I'l rom da la legislaziun federala e chantunala ha il cumün il dret autonom d'aigna administraziun. ² Il cumün pratichescha i'l rom da sia cumpetenzza legala la suveranità sur da tuottas persunas e chosas chi as rechattan sün seis territori.
Incumbenzas	Art. 3 ¹ Il cumün accumulscha las incumbenzas, chi contribuischan al bainesser da la generalità. ² El promouva il svilup cultural, linguistic ed economic, la prosperità sociala e generala da seis abitants sco eir il mantegniment dürabel da la basa da viver natürala. ³ El relascha las ledschas e las ordinaziuns necessarias.
Delegar incumbenzas	Art. 4 Il cumün po surdar tschertas incumbenzas ad instituziuns, fundaziuns o a privats o as participar a talas.
Lingua ufficiala Lingua da scoula	Art. 5 Sco lingua ufficiala e lingua da scoula dal cumün in affars cumünals vaglia il Rumantsch in idiom vallader.
Egualità da schlattas	Art. 6 Indicaziuns da persunas e funcziuns in quista constituziun as referischan sün tuottas duos schlattas, permiss chi nu's dà alch oter our dal sen da la constituziun.
Abiltà da vuschar	Art. 7 Abels da vuschar sun vaschins Svizzers, chi han cumpli il 18avel on e chi sun portats aint il register da vuschar cumünal. Persunas cun inabiltà permanenta da güdichar chi stan suot curatella cumplessiva o chi vegnan rapreschantats d'ün mandatari nu sun ablas da vuschar e dad eleger.
Dret da vuschar	Art. 8 Dret da vuschar in affars cumünals han Svizzers chi sun abels da vuschar chi abitan i'l Cumün da Zernez.
Elegibilità/ Möd d'eleger	Art. 9 ¹ Mincha persona chi ha il dret da vuschar po gnir tschernüda in ün organ dal cumün. ² Pro'l prüm scrutin vaglia la majorità absoluta. Elets sun dals candidats cullas plü bleras vuschs, quels chi raggiundschan daplü vuschs co la cifra totala da las vuschs da candidats valablas, dividi cul dubel da la cifra dals sezs libers. La prosma cifra intera plü ota es la majorità absoluta.

³ I'l seguond scrutin vaglia la majorità relativa. Pro egualità da vuschs decida la būs-cha.

Dürada da l'uffizi

Art. 10

¹ La perioda d'uffizi per commembers d'istanzas e cumischiuns düra quatter ons.

² Commembers d'ün'istanza pon gnir elets il plü da tuot per trais periodas in davo rouda per listess uffizi.

Demischiun

Art. 11

Mincha commember d'ün'istanza cumünala o d'üna cumischiun ha dad annunzchar per scrit sia demischiun d'ürant üna perioda d'uffizi almain ses mais avant la sortida resp. avant la data da la surdatta d'uffizi a la suprastanza cumünala.

Termin da tschernas ed entrada in uffizi

Art. 12

¹ Las tschernas a l'urna han lö i'l seguond mez on, scha pussibel insembel cun üna votaziun chantunala o federala. Ün'entrada ordinaria in uffizi succeda als 1. schner dal prossem on.

² Pro elecziuns da rimplazzamaint succeda l'entrada in uffizi sün üna data chi vegn fixada da la suprastanza cumünala, però il plü tard als 1. schner dal prossem on.

³ Ils commembers d'uffizi chi bandunan tal sun obliats da surdar lur uffizi in bun uorden.

Saramantaziun

Art. 13

Avant l'entrada in uffizi ha lö la saramantaziun da la suprastanza cumünala. Quai i'l rom d'üna pitschna festa.

Tschernas da rimplazzamaint

Art. 14

¹ Banduna i'l cuors da la perioda d'uffizi ün commember d'uffizi our da qualche motiv definitiv la carica, es da far pel rest da la perioda d'uffizi üna tscherna da rimplazzamaint, scha la perioda d'uffizi actuala düra amo plü lönch sco nou mais.

² Per las tschernas da rimplazzamaint vaglian las listessas ordinaziun sco per las tschernas ordinarias.

Motivs d'exclusiun

Art. 15

Paraints e parantats in lingia directa, conjugals e fradgliuns sco eir personas chi vivan in ün partenadi uffical o in üna cumünanza effectiva, nu pon far part a listess temp al medem organ o cumischiun cumünal.

Quists motivs d'exclusiun valan eir tanter commembers da la suprastanza cumünala e commembers da la cumischiun sindicatoria.

Motivs dad incumpatibilità

Art. 16

¹ Impiegats cumünals nu pon far part ad autoritats, a las qualas els suottastan directamaing. Els pon però gnir invidats a las tschantadas cun vusch consultativa.

² Commembers da la suprastanza cumünala, dal cussagl da scoula e da las cumischiuns permanentas ed impiegats cumünals nu pon tour part illa cumischiun sindicatoria.

Exclusiun pro tschernas al listess mumaint	<p>Art. 17</p> <p>¹ Sch'inchün vain tschernü in differents uffizis chi's excludan, as sto'l decider sainza retard per ün o l'oter uffizi. Sun avant man motivs d'exclusiun tenor l'art. 15, es la tscherna invalida.</p> <p>² Vegnan plüssas persunas al listess mumaint tschernüdas in ün uffizi, chi nu pon far part i'l medem temp tenor l'art. 15, es la tscherna per quella persuna valabla, chi ha clappà daplü vuschs.</p>
Dovair da tour s-chüsa	<p>Art. 18</p> <p>¹ Ün commember d'ün uffizi cumünal o d'üna cumischiun ha da's absantar d'ürant la deliberaziun o votaziun d'ün affar, sch'el sves o sch'üna persuna esclusa tenor l'art. 15 ha ün interess direct personal.</p> <p>² Ün commember da la cumischiun sindicatoria ha pro la controlla dal rendaquint d'ün uffizi o d'üna cumischiun ch'el sves o üna persuna esclusa tenor l'art. 15 fa part, da s'absantar. In cas da questiu decida l'uffizi o la cumischiun sur dal tour s-chüsa.</p>
Dret da petiziun	<p>Art. 19</p> <p>Il dret da petiziun es garanti. Mincha abitant dal cumün ha il dret d'inoltrar in scrit propostas, giavüschs e plonts a la suprastanza cumünala. Quella es in dovair da tour posiziun in merit infra ses mais.</p>
Dret d'infuormaziun	<p>Art. 20</p> <p>Mincha votant partecipà ad üna radunanza cumünala chi ha il dret da vuschar, ha il dret d'infuormaziun davart il stadi o l'execuziun d'üna fatschenda cumünala. L'infuormaziun es da dar il plü tard a la prosma radunanza cumünala. Ella po gnir spostada schi sun avant man interess considerabels dal cumün o da terzas persunas.</p> <p>Resalv resta il secret d'uffizi ed il reglamaint da la protecziun da datas.</p>
Dret d'iniziativa	<p>Art. 21</p> <p>¹ 50 persunas cun dret da vuschar in affars cumünals pon pretender cun lur suottascripziun la votaziun sur dad üna proposta dad els inoltrada. Excluss sun decisiuns cha la suprastanza cumünala ha trat seguond lur cumpetenzza, o relaziuns da dret regladas tanter il cumün e terzas persunas.</p> <p>² L'iniziativa po gnir inoltrada in fuorma d'ün'intimaziun generala o d'ün sböz elavurà. Ella es d'inoltrar cullas suottascripziuns a la suprastanza cumünala.</p>
Proceder pro iniziativas	<p>Art. 22</p> <p>¹ La suprastanza cumünala es obliada da tour posiziun ad ün'iniziativa valabla e da tilla suottametter infra ün on a la radunanza cumünala obain a la cumünanza d'urna per decider lasupra, eventualmaing cun far üna cuntraproposta.</p> <p>² Sta avant man üna cuntraproposta lura vegn per intant decis tanter quista e tanter l'iniziativa. In seguit ha la radunanza cumünala da decider in üna votaziun definitiva davart l'acceptaziun o il refüs da quella proposta, chi'd es resultada da la prüma votaziun.</p> <p>³ A l'urna es da suottametter als votants üna dumonda da tagl.</p>
Retratta da l'iniziativa	<p>Art. 23</p> <p>Üna dumonda d'iniziativa po gnir retratta dals prüms tschinch suotsegnats fin pro la fixaziun dal termin da votaziun, premiss ch'ella nu cuntegna ingünas clausulas da retratta cun ün oter cuntgnü.</p>

Iniziativa illegala	<p>Art. 24</p> <p>Scha'l cuntgnü d'üna dumonda d'iniziativa es illegal, nu suottametta la suprastanza cumünala quella als votants per vuschar.</p> <p>In ün tal cas comunichescha la suprastanza cumünala als iniziants sia decisiun in scrit indichond il motivs.</p>
Dret da moziun	<p>Art. 25</p> <p>Illa radunanza cumünala ha üna persuna cun dret da vuschar il dret da far propostas in scrit in fuorma da l'intimaziun generala o d'üna proposta chi nu concernan üna dumonda indichada sülla glista da tractandas. La suprastanza cumünala rapporta in regla a la prosma radunanza cumünala e dumonda per moziun. Vegn la moziun declerada sco relevanta, sto la suprastanza cumünala suottametter üna proposta elavurada a la radunanza cumünala obain a la cumünanza d'urna infra ün on.</p> <p>Ultra da quai valan, cun excepziun da l'art. 21, las disposiziuns davart l'iniziativa (art. 22 e seguaints) confuorm al sen.</p>
Dret da referendum	<p>Art. 26</p> <p>Decisiuns da la radunanza cumünala tenor art. 36 sun da suottametter a la votaziun a l'urna, scha 50 personas cul dret da vuschar inoltreschan infra 30 dis il referendum cunter la decisiun.</p>
Elecziuns e votaziuns federalas e chantunalas	<p>Art. 27</p> <p>Per votaziuns ed elecziuns federalas e chantunalas valan las disposiziuns respectivas da la confederaziun e dal chantun.</p>
Respunsabilità	<p>Art. 28</p> <p>La respunsabilità dals organs cumünals per dons ch'els causeschan negligiantamaing o intenziunadamaing cun far lur lavur officiala as drizza tenor la ledscha davart la respunsabilità dal stadi.</p>
Dret da recuors	<p>Art. 29</p> <p>Il dret da recuors cunter decisiuns o disposiziuns dals organs cumünals as drizza tenor la legislaziun chantunala.</p>
Protocol e dovair d'infuormaziun	<p>Art. 30</p> <p>¹ Da las trattativas da la radunanza cumünala, da la suprastanza cumünala e da las ulteriuras autoritats cumünalas o cumischiuns, ston gnir scrits protocols separats, chi infuorman almain sur da las decisiuns e sur da resultats da votaziuns ed elecziuns.</p> <p>² Il protocol da la radunanza cumünala vegn publichà il plü tard ün mais davo la radunanza ed expost illa chanzlia d'urant 30 dis per l'invista. Il protocol da la radunanza cumünala vegn miss sülla homepage dal cumün. Protestas sun d'inoltrar infra il termin d'exposiziun in scrit a la suprastanza cumünala. Quellas vegnan trattadas a la prosma radunanza cumünala. Nun aintran ingünas protestas, vegn il protocol declerà sco approvà e vegn suottascrit dal president e dal actuar.</p> <p>Minchün po tour invista i'ls protocols da la radunanza cumünala.</p> <p>³ Aint ils protocols da la suprastanza cumünala nu po gnir manzunà la proporziun da vuschs. Invista i'ls protocols da la suprastanza cumünala e da las ulteriuras instanzas cumünalas vegn be permiss schi vegnan fats valair interess degns da protecziun.</p>

⁴ Il dret d'invista po gnir accumulà cun consegnar ün extrat dal protocol.

⁵ La suprastanza cumünala infuorma regularmaing in fuorma resümada sur da las trattativas da la radunanza cumünala e da la suprastanza cumünala sül sistem d'infuormaziun digital o aint illas medias stampadas ed electronicas localas.

II. Organisaziun cumünala

Organs da cumün

Art. 31

¹ Ils votants fuorman in sia totalità l'organ suprem dal cumün.

Els executeschan lur drets tenor norma da quista constituziun illa votaziun a l'urna ed aint illa radunanza cumünala.

² Ils organs da cumün sun:

- a) votantas e votants
- b) la radunanza cumünala
- c) la suprastanza cumünala
- d) la cumischiun sindicatoria
- e) il cussagl da scoula

Proceder

Art. 32

Il proceder per elecziuns e votaziuns a l'urna ed a la radunanza cumünala as drizza tenor la constituziun, la ledscha da votaziun e d'elecziun dal cumün, sco eir subsidiaramaing tenor il dret chantunal respectiv.

A. La cumünanza a l'urna

Cumpetenzas
d'elecziun

Art. 33

¹ Ad üna votaziun a l'urna pon votants domiciliats in cumün far adöver in fatschendas cumünalas da lur drets.

² Ils votants elegian a l'urna:

- a) il president da cumün;
- b) ils ulteriurs commembers da la suprastanza cumünala;
- c) ils commembers da la cumischiun sindicatoria;
- d) ils commembers dal cussagl da scoula.

Cumpetenzas da
decisiuns

Art. 34

Ils votants decidan a l'urna regard:

- a) l'ordinaziun e müdamaint da la constituziun cumünala;
- b) l'ordinaziun, müdamaint ed aboliziun da ledschas cumünalas;
- c) l'ordinaziun e müdamaint da l'uorden fundamental da la planisaziun locala, sco parts da tal, fintant cha la legislaziun chantunala davart la planisaziun dal territori prevezza üna votaziun in cumün;
- d) decisziuns da la radunanza cumünala, cunter las qualas es gnü inoltrà il referendum facultativ;
- e) la fusiun cun oters cumüns.

B. La radunanza cumünala

Cumpetenzza da
decisiuns definitivass

Art. 35

¹ La radunanza cumünala vegn bannida da la suprastanza cumünala. I po be gnir decis sur da fatschendas, chi sun almain d'ürant 10 dis gnüdas publichadas publicamaing ed al minimum 5 dis da lavur avant la radunanza cumünala gnüdas spartidas in mincha chasada.

² La radunanza cumünala ha da preparar e deliberar tuot las fatschendas, sur da talas decida il cumün a l'urna.

³ La radunanza cumünala decida da:

- a) l'approvaziun dal preventiv;
- b) l'approvaziun dal rendaquint
- c) la fixaziun dal pè d'impostas
- d) fixar libramaing expensas da sur 200'000 chf fin maximal 3'000'000;
- e) il permiss per fixar libramaing, expensas chi's repetan annualmaing da sur 50'000 chf fin maximal 1'000'000 chf;
- f) la decisiun da partecipaziuns e cauziuns, sco eir la concessiun d'impraists daplü da 200'000 chf l'on;
- g) la decisiun da cumprita, vendita, barat ed impegnaziun da proprietà fundiara o da nüz tenor ledscha da fabrica, sco eir da l'admissiun dad oters drets urgients, scha la portata finanziaria da la decisiun surpassa 200'000 chf;
- h) il permiss da credits supplementars na causats da l'incharimaint chi nu suottastan a la cumpetenzza da decider da la suprastanza cumünala;
- i) l'entrada e la sortida a corporaziuns da dret public

Decisiuns suottamissas
al referendum

Art. 36

La radunanza cumünala decida cun resalva dal referendum facultativ tenor art. 26 sur da:

- a) expensas da decider libramaing daplü da 3'000'000 chf;
- b) l'approvaziun d'expensas da decider libramaing, chi's repetan annualmaing, da sur 1'000'000 chf;
- c) la concessiun e'l müdamaint essenzial da concessiuns d'utilisaziun d'aua, la concessiun d'oters drets d'utilisaziun spazials sco eir il dret da scadenza i'l sen da la legislaziun dals drets d'aua.

Reponderaziun

Art. 37

¹ Üna decisiun da la radunanza cumünala po gnir suottamissa a tala adüna per üna reponderaziun. Resalvats restan drets da terzas personas.

² Avant la scadenza d'ün on davo l'entrada in vigur d'üna decisiun es be d'entrar in üna reponderaziun, sch'ella vegn decisa d'üna majorità da duos terz dals votants.

C. La suprastanza cumünala

Funcziun e
cumposiziun

Art. 38

La suprastanza cumünala es l'uffizi d'administraziun e da pulizia dal cumün.

Ella consista dal president cumünal e da ses ulteriurs commembers. Las tschernas vegnan fattas sur tuot il territori cumünal a l'urna.

La suprastanza cumünala as constituischa sves e nomna il vicepresident tanter d'els.

Sezzüdas	<p>Art. 39</p> <p>¹ Las sezzüdas da la suprastanza cumünala vegnan convocadas dal president cumünal o eventualmaing da seis suppleant, e quai uschè suvent sco cha las fatschendas pretendan.</p> <p>² Sün dumonda da trais commembers da la suprastanza cumünala es il president cumünal oblià da convocar üna sezzüda extraordinaria.</p>
Cumpetenzas da decider	<p>Art. 40</p> <p>La suprastanza cumünala ha il dret da decider schi sun preschaints almain quatter commembers.</p>
Votaziun ed elecziuns	<p>Art. 41</p> <p>¹ Per decisiuns vala la majorità relativa dals commembers preschaints.</p> <p>² In cas da parità da las vuschs decida il president, pro elecziuns la büs-cha.</p> <p>³ Mincha commember es oblià da vuschar. Resalvadas sun las disposiziuns davart il tour s-chüsa.</p>
Incumbenzas e cumpetenzas	<p>Art. 42</p> <p>¹ La suprastanza cumünala ha tuot las cumpetenzas chi nu sun confidadas tras dret federal o chantunal, tras la constituziun cumünala o ledscha cumünala ad ün oter organ.</p> <p>² Ella ha surtuot las seguaintas incumbenzas:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) exeguir il dret federal e chantunal sco eir las ledschas cumünalas, sco eir las decisiuns dals organs cumünals; b) la preparaziun da tuot las fatschendas a man da la radunanza cumünala ed urna sco eir l'organisaziun da votaziuns ed elecziuns; c) manar e survegliar l'intera administraziun cumünala sco eir dad instanzas publicas; d) relaschar e müdar ordinaziuns; e) administrar la facultà cumünala; f) far il rendaquint annual ed il preventiv; g) stipular contrats per fatschendas cha la suprastanza ha il dret d'exeguir; h) decider davart manar process e recuors sco eir davart far accommodaments o contrats da cumpromiss; i) exeguir la pussanza puliziala chi suprastà al cumün e la cumpetenzas legala illa procedura penala administrativa; j) decider davart masüras í'l rom da la politica da terrain resp. terrain da fabrica; k) relaschar ün uorden da gestiun per la direcziun operativa; l) l'approvaziun dal plan da plazzas da lavur.
Cumpetenzas d'elecziun	<p>Art. 43</p> <p>La suprastanza cumünala elegia:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ils commembers da la cumischiun da fabrica; b) ils commembers d'ulteriuras cumischiuns; c) ils rapreschantants in corporaziuns o associaziuns da cumüns o in societats privatas, a las qualas il cumün es partecipà; d) il post da revisiun extern sün dumonda da la cumischiun sindicataria.

Cumpetenzas da finanzas da la suprastanza cumünala

Art. 44
La suprastanza cumünala es respunsabla per:

- a) la decisiun per expensas da decider libramaing, chi nu sun previsa i'l preventiv, i'l import da maximal 200'000 chf per il medem oget, però maximal 500'000 chf per on;
- b) il permiss per expensas da decider libramaing, chi as repetan minch'on, chi nu sun previsa i'l preventiv i'l import da maximal 50'000 chf pel medem oget, però maximal 200'000 chf per on;
- c) la decisiun da partecipaziuns e cauziuns, sco eir la concessiun d'impraists fin pro l'import da 200'000 chf;
- d) la decisiun da cumprita, vendita, barat ed impegnaziun da proprietà fundiaria o da nüz tenor ledscha da fabrica, sco eir da l'admissiun dad oters drets urgiants, scha la portata finanziaria da la decisiun surpasa 200'000 chf;
- e) far giò contrats sur da l'adöver da fabricats il rom da seis intent
- f) il permiss per credits supplementars, na causats tras l'incharimaint, per expensas supplementaras fin 10 pertschient pel medem oget, maximal però 200'000 chf.

Rapreschantaziun dal cumün vers l'exteriur

Art. 45
¹ La suprastanza cumünala rapreschainta il cumün invers terzas personas ed avant güdisch.
² Il president cumünal o ün commember da suprastanza suottascriva legalmaing insembel cul chanzlist o cun ün oter commember da la direcziun operativa.

Departamaints

Art. 46
Ils affars da l'administraziun cumünala sun da partir sü tenor sparta in singuls departamaints. Mincha commember da la suprastanza cumünala maina ün departamaint ed al listess mumaint il rimplazzamaint d'ün oter departamaint.

President cumünal

Art. 47
Il president cumünal maina la radunanza cumünala e presidescha las sezzüdas da la suprastanza cumünala.
Il president cumünal prepara la glista da tractandas per la suprastanza cumünala. El pissera cul agüd dals ulteriurs commembers da la suprastanza cumünala cha las decisiuns trattas vegnan exeguidas. In cas urgiants po el tour preventivmaing las disposiziuns provisoricas necessarias.

Realisaziun da incumbenzas

Art. 47a
La suprastanza cumünala po surdar la realisaziun d'incumbenzas a la direcziun e/o a sias organizaziuns subordinadas, ad organs, ad instanzas e/o ad instituziuns.
Ella regla a man dad ordinaziuns, contrats e/o convegnas las cundiziuns da basa da la surdatta. Ella ha l'oblig da controllar las incumbenzas surdattas.

D. La cumischiun sindicataria

Cumposiziun

Art. 48
¹ La cumischiun sindicataria as cumpuona da quatter commembers, ils tals vegnan elets a l'urna.
² Ella as constituischa sves.

Incumbenzas

Art. 49

¹ La cumischiun sindicatoria surveglia l'administraziun d'uffizi da la suprastanza cumünala, da las ulteriuras instanzas e da l'intera administraziun cumünala. Ella surveglia tuot las finanzas dal cumün ed examinescha dumondas dal preventiv e dal pè d'impostas. Ulteriuras incumbenzas as dan da regulaziuns specialas, chi restan resalvadas expressivamaing.

² La cumischiun sindicatoria es autorisada da pretender actas e posiziuns da la suprastanza cumünala e da tour invista aint in tuot las actas da cumün, sch'ellas sun relevantas per accumplir sias incumbenzas.

³ La cumischiun sindicatoria po invidar per tuot ils affars commembers da la suprastanza o dad oters uffizis a lur sezzüdas. Quels han da dar alla cumischiun sindicatoria tuot las infuormaziuns bsögnaivlas per accumplir sias incumbenzas. Els sun autorisats da trar pro lur collavurats per cussagliaziun.

⁴ Per l'examinaziun da las finanzas e dal quint po ingaschar il cumün ün post da revisiun extern specialisà per las finanzas e la contabilità dal man public.

⁵ La cumischiun sindicatoria scriva ün rapport per mans da la radunanza cumünala e fa üna proposta davart l'approvaziun dals quint annual.

Ella ed il post da revisiun extern pon scriver ün rapport separà per mans da la suprastanza cumünala davart constataziuns main importantas.

E. Il cussagl da scoula

Cumposiziun

Art. 50

Il cussagl da scoula ha tschinch commembers, chi vegnan elets a l'urna. Las tschernas vegnan fattas sur tuot il territori cumünal. Il suprastant cumünal respunsabel pel sector correspondent occupa ün sez e surpiglia a medem temp il presidi e rapreschainta la scoula vers inoura.

Il cussagl da scoula es abel da decider schi sun preschaints almain trais commembers. Els sun obliats da vuschar.

Incumbenzas

Art. 51

¹ Il cussagl da scoula executescha la legislaziun scolastica da la Confederaziun, dal Chantun e dal cumün. El sta sur la direcziun da scoula e surveglia la gestiun da la scoula.

¹ Il cussagl da scoula ha – sper las cumpetenzas tenor ledscha chantunala da scoula – las seguaintas cumpetenzas:

- a) da propuoner d'ingaschar o da relaschar il mainascoula a man da la suprastanza cumünala
- b) d'ingaschar e da relaschar las personas d'instrucziun per la scoula e la scoulina;
- c) da fixar las directives necessarias per la gestiun e'l svilup da la scoula;
- d) da far il preventiv per mans da la suprastanza cumünala.

F. Cumischiuns

Cumischiuns permanentas

Art. 52

Cumischiuns permanentas vegnan presidiadas dal suprastant respunsabel dal sector.

G. Administraziun cumünala / personal cumünal

Administraziun cumünala

Art. 53

L'administraziun cumünala es suottamissa administrativmaing al president cumünal. Ella fa tuot la contabilità ed accumulscha las ulteriuras incumbenzas d'ün administraziun publica ed executescha las decisiuns da la suprastanza cumünala tant inavant cha quai nun es l'incumbenza dals suprastants da departamaint.

Direcziun operativa

Art. 54

¹ La direcziun operativa as cumpuona dal president cumünal, dal chanzlist sco manader da l'administraziun cumünala, dal manader da finanzas ed impostas e dal manader da las gestiuns tecnicas e dal mainascula.

² Las incumbenzas, sco eir las cumpetenzas finanzialas, persunalas ed ulteriuras cumpetenzas vegnan regladas in ün'ordinaziun.

³ La suprastanza cumünala po surdar l'execuziun da las aignas decisiuns e la gestiun operativa a la direcziun operativa. La suprastanza cumünala ha da controllar tala.

Ingaschamaint dals commembers da la direcziun

Art. 54a

¹ Trais commembers da la suprastanza cumünala preparan l'ingaschamaint dals chanzlist, dal manader da finanzas ed impostas e dal manader da las gestiuns tecnicas a man da la suprastanza cumünala. Els suottamettan a la suprastanza cumünala üna proposta d'ingaschamaint.

² Il cussagl da scola prepara l'ingaschamaint dal mainascula. El suottametta a la suprastanza cumünala üna proposta d'ingaschamaint.

Ingaschamaint dal personal

Art. 55

La direcziun operativa ingascha il personal i'l rom dal plan da personal, resguardond l'art. 42. Las relaziuns da servezzan ed ils salaris as drizzan tenor il dret da personal dal Chantun, tant inavant cha'l cumün nu decretescha ingünas disposiziuns divergentas. Resalvadas restan las disposiziuns da la ledscha chantunala da scola.

III. Finanzas, impostas ed otras taxas

Principis economics

Art. 56

¹ Ils mezs publics sun d'impuonder da maniera spargnuossa ed economica. Las finanzas ston esser equilibradas a vista mezdana.

² I voul per mincha expensa üna basa legala, üna decisiun da credit ed ün permiss pel pajamaint.

³ Il quint cumünal es da manar tenor ils principis recugnuschüts generalmaing per la contabilità da l'economia publica.

⁴ Il preventiv pel prossem on da gestiun sto gnir suottamiss per l'approvaziun avant la fin da l'on a la radunanza cumünala.

⁵ Il rendaquint es da preschantar a la radunanza cumünala a temp, insembel cul rapport da la cumischiun sindicatoria.

Cumposiziun da la facultà	<p>Art. 57 La facultà dal cumün consista da:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) las chosas da l'adöver general b) la facultà d'administraziun c) la facultà d'adöver d) la facultà da finanzas
Impostas e taxas	<p>Art. 58 Il cumün cuverna seis bsögn finanziel impustüt tras impostas, entradas da concessiuns, entradas da facultà sco eir contribuziuns e taxas.</p>
Taxas d'adöver e contribuziuns vi dals cuosts	<p>Art. 59 ¹ Il cumün inchascha taxas d'adöver o taxas da fittanza per la concessiun d'utilisaziuns. ² Da las persunas cun drets d'adöver inchascha il cumün plünavant contribuziuns adequatas vi dals cuosts da las utilisaziuns. Il cumün inchascha taxas per utilisaziuns in basa a concessiuns o permiss per ün adöver general augmantà. Quistas taxas correspuondan per regla a la valur da l'utilisaziun.</p>
Taxas preferenzialas	<p>Art. 60 Scha il cumün fabricha ouvras o indrizz chi portan ün avantag special per tschertas persunas o ün augmant da valur per tscherts ogets da facultà schi po' l inchaschar üna contribuziun vi dals cuosts da l'ouvra chi correspuonda a l'avantag, quai in basa a la legislaziun chantunala ed eventualmaing in basa a ledschas cumünalas specialas.</p>
Taxas	<p>Art. 61 ¹ Il cumün po obliar ils utilisaders da las ouvras, impraisas ed indrizz ch'el ha fabrichà e ch'el maina s'vess da pagar taxas. L'otezza da quistas taxas as drizza tenor ils uordens cumünals respectivs. ² Il cumün po inchaschar taxas administrativas per far adöver da l'administraziun cumünala in ün tschert möd o per tschertas funcziuns ufficialas (p. ex. conceder permiss). ³ Las taxas ston esser per regla uschè otas ch'ellas correspuondan a la valur da la prestaziun furnida al retschevüder e cha'ls cuosts dal cumün sun cuvernats.</p>
Impostas	<p>Art. 62 Il cumün inchascha impostas tenor la ledscha cumünala d'impostas. La legislaziun chantunala d'impostas vala pel cumün subsidiarment.</p>

IV. Cumün da vaschins

Drets	<p>Art. 63 Ils drets dals vaschins e dal cumün da vaschins dadaint il cumün politic as drizzan tenor la legislaziun chantunala e'ls tschantaments.</p>
-------	---

V. Baselgias

Baselgias

Art. 64

Ils drets da las baselgias restan garantidas tenor la constituziun chantunala. Ellas administreschan sias facultats independentamaing.

VI. Disposiziuns finalas e transitorias

Art. 65

Annollà.

Art. 66

Annollà.

Revisiun

Art. 67

Üna revisiun totala o parziala da quista constituziun es pussibla adüna. Revisiuns ston gnir approvadas da la Regenza.

Entrada in vigur

Art. 68

Quista constituziun, revaisa la prüma vouta i'l 2020, aintra in vigur in sia complexità cun l'approvaziun tras la cumünanza d'urna.

Approvà da la cumünanza d'urna dals 27 settember 2020.

Cumün da Zernez

Il president cumünal:

Emil Müller

Il chanzlist:

Corsin Scandella